

Zakres materiału (2010/2011)

CHEMIA I

(Inżynieria Chemiczna i Procesowa)

1. Skład i budowa jądra atomowego; pojęcia: liczby atomowej, liczby masowej, pierwiastka, izotopu.
2. Jednostka masy atomowej, liczba Avogadra; pojęcia: masy atomowej, masy cząsteczkowej, mola, masy molowej.
3. Energia wiązania nukleonów w jądrze atomowym, defekt masy.
4. Izotopy trwałe i promieniotwórcze, naturalne przemiany promieniotwórcze α , β i γ .
5. Promieniotwórczość sztuczna, przemiany α , β^- , β^+ , wychwyty K, γ .
6. Radiowęglowa metoda datowania.
7. Rozszczepienie jądra atomowego, zasada działania reaktora jądrowego.
8. Synteza jądrowa.
9. Kwantowanie energii: zależność Plancka, stała Plancka, korpuskularna natura światła, zjawiska kwantowe w naszym otoczeniu.
10. Budowa atomu wg Bohra: główne założenia tego modelu, ograniczenia modelu.
11. Mechanika falowa, fale materii de Broglie'a.
12. Cząstka w potencjalnym pudle jednowymiarowym: poziomy energii, liczby kwantowe, prawdopodobieństwo znalezienia cząstki w przestrzeni, zasada nieoznaczoności Heisenberga.
13. Liczby kwantowe opisujące stan elektronu w atomie, poziomy i podpoziomy energetyczne.
14. Orbitale atomowe: kształt i gęstość prawdopodobieństwa.
15. Atomy wieloelektronowe: zakaz Pauliego, reguła Hunda, rozpisywanie struktury elektronowej pierwiastków.
16. Układ okresowy pierwiastków a ich struktura elektronowa: okresy, rodziny główne, rodziny pierwiastków zewnętrzno- i wewnętrzno-przebiegowych.
17. Podstawowe właściwości chemiczne i reaktywność pierwiastków należących do poszczególnych rodzin.
18. Wpływ struktury elektronowej na potencjał jonizacji i elektroujemność.
19. Okresowość właściwości chemicznych pierwiastków i jej powiązanie z ich strukturą elektronową: na przykładzie 2 i 3 okresu (wodorki, tlenki, reakcje wodorków i tlenków z wodą).
20. Właściwości kwasowe i zasadowe związków chemicznych: wpływ elektroujemności, amfoteryczność.
21. Pojęcia: cząsteczki chemicznej, wiązania chemicznego, związku chemicznego.

22. Orbitale molekularne: kształt, wiązania kowalencyjne σ oraz π , warunki powstawania orbitali molekularnych (wiązań chemicznych), orbitale wiążące i antywiążące.
23. Dwuatomowe cząsteczki homojądrowe: struktura poziomów energetycznych, rodzaje wiązań, struktura elektronowa cząsteczek H_2 , He_2^+ , Li_2 , N_2 , O_2 .
24. Dwuatomowe cząsteczki heterojądrowe: struktura poziomów energetycznych, rodzaje wiązań, polaryzacja wiązań, moment dipolowy, dipole, struktura elektronowa cząsteczek: CO , ClO , NO oraz hipotetycznych cząsteczek LiF i NaCl .
25. Wiązania jonowe.
26. Wiązania wodorowe.
27. Hybrydyzacja orbitali atomowych: typy hybrydyzacji (sp , sp^2 , sp^3), kształt i ustawienie w przestrzeni hybryd. Ustawienie w przestrzeni niezhybrydyzowanych orbitali p .
28. Cząsteczki wieloatomowe: hybrydyzacja atomów, rodzaje wiązań, budowa przestrzenna (kąty między wiązaniami), struktura cząsteczki H_2O , CH_4 , NH_3 , C_2H_6 , C_5H_{12} , C_2H_4 , C_2H_2 , CO_2 itp.
29. Orbitale zdelokalizowane π : struktura elektronowa oraz budowa cząsteczki benzenu; cząsteczki naftalenu, antracenu, pierścienie sprzężone, płaszczyzny grafenowe, nanorurki węglowe.